

Krykkjeregistrering på Flakstadøy og Moskenesøy 21.5.18 sammenlignet med en tilsvarende registrering 29.5.05.

Innledning ved Martin Eggen.

Krykkje er oppført som sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for arter fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015). Det er flere årsaker til krykkjas bestandsnedgang, blant annet klimaendringer og endringer i mattilgang som følge av dette. Overfiske, predasjon kombinert med dårligere koloniforsvar (negativ spiral) og menneskelig forstyrrelse er andre faktorer (kilde: www.seapop.no).

Krykkje er en pelagisk sjøfuglart, da den oppholder seg på åpent hav store deler av året, og tilbringer normalt/for det meste kun tid på landjorda for å hekke. 90 % av bestanden på Røst er borte de siste årene, og situasjonen er nokså lik på Værøy. I Moskenes var det tidligere en betydningsfull koloni ved Sørvågen. Oddan naturreservat ble opprettet for å ta vare på forekomsten, som så sent som i 2005 inneholdt 3400 ind. (Naturbase.no). Det hekker fortsatt et betydelig antall krykkjer i Flakstad og Moskenes, og det er viktig å overvåke dem. I tillegg til fuglene omtalt i denne rapporten er det etablert en koloni på Nordholmen i Lofotodden naturreservat. I overkant av 25 reir og 50 voksne fugler ble telt her i mai 2018 (M. Eggen pers. med.).

Situasjonen i Vesterålen er lik den generelle utviklingen. Ved øya Anda klarer krykkjene seg relativt godt og har en stabil bestand, men ved Bleik og Nykvågan (Bø kommune) er situasjonen dyster. I 2013 var krykkjebergene både på Bleiksøya og i Nykvåg/Nykan tomme, mot 8000 krykkjer i Nykvågen tidligere. (kilde: Fylkesmannen i Nordland, 2014).

Det er en tendens at koloniene i fiskevær og havner er stabile eller økende, mens de store koloniene langt til havs minker urovekkende. Krykkje er en art som hekker tett for å samarbeide mot predatorer. Jo flere krykkjer i kolonien, jo bedre blir forsvaret. Når krykkjene blir færre i kolonien minker også effektiviteten av det felles forsvaret ovenfor predatorer, og fuglene havner i en negativ spiral. Hekking nært mennesker kan gi noe beskyttelse dersom de får være i fred.

Flere forhold i havet gjør at mattilgangen har blitt for liten. Dette er hovedårsaken til at krykkjene minker. Næringssvikt i havet som gjør at det har vært lite reproduksjon og få unger på vingene i mange år. For arten krykkje er det nå viktig at vi tar vare på restbestandene der de fortsatt finnes, samtidig som vi finner løsninger for større områder.

Artsdatabanken.no oppsummer situasjonen for krykkje slik:

I løpet av de 1 Norge hekker krykkja i kolonier langs norskekysten fra Rogaland til Varangerfjorden i Finnmark. I tillegg til fuglefjell hekker den mange steder på bygninger og broer. Krykkja overvintrer i hele Nord-Atlanteren, og noen opptre langs norskekysten om vinteren.

Den norske hekkebestanden ble i 2005 vurdert til å være i størrelsesorden 700 000 reproduserende individ, og med hoveddelen av bestanden i nord (Barrett et al. 2006),

mens en oppdatert vurdering angir størrelsesorden 175 000 reproduserende individ (Anker-Nilssen et al. 2015). Data fra det Nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl (Lorentsen & Christensen-Dalsgaard 2009, S.-H. Lorentsen pers. medd.) viser at populasjonene på Runde, Sklinna, Røst, Hjelmsøy og Hornøya samlet sett er redusert med like under 80 % for perioden 1984-2013. Overvåking av alle koloniene i området Røst til Varangerfjorden fra og med 2006 indikerer at dette er representativt for hele den norske bestanden (T. Anker-Nilssen pers. medd).

Utdøingsrisiko er beregnet for en del kolonier i Norge (Sandvik et al. 2014), og disse viser median tid til utdøing fra 10 til 180 år alt etter hvilke kolonier det gjelder og hvilke parameterer som er inkludert i modellene. Vi antar her en bestandsnedgang i intervallet 50-80 % for perioden 1984-2014, og arten kvalifiserer da for rødlistekategori EN basert på kriteriet A2. Rødlistekategori nedgraderes ikke da det er negativ utvikling også i den britiske bestanden (JNCC 2014). Bestanden på Svalbard ser også ut til å være i tilbakegang, men ikke så kraftig som på fastlandet (størrelsesorden 30 %).

Resultater ved Johan Sirnes

Registreringene ble utført av NOF Lofoten lokallag. I 2005 av Johan Sirnes og Harald Våge og i 2018 av Johan Sirnes, Harald Våge og Marie Myklebust.

Vær: 2005 – nordlig opptil frisk bris, delvis skyet, +6. 2018 – lett bris, overskyet, +8.

Antall reir ble telt. Resultatene fra 2018 er lagt inn på artsobservasjoner.

Lokalitet	Habitat	Antall reir		Sum	
		2005	2018	2005	2018
Nusfjord	På bygninger	4	30	65	73
	Knaus i havna	21	38		
	Fjellvegg andre siden av fjorden	40	5		
Hamnøy	På bygninger	2	36	186	86
	Knaus i havna	2			
	Kløft sør for E10	130			
	Fjellvegg nordsiden av E10	52			
	Fjellkløft ved havna		50		
Olnilsøy	Fjellvegg	76	40	76	40
Reine	Anøy, sjøhus og rorbu	14		30	0
	Selve Reine, to gamle rorbuer	16			
Moskenesvågen	På bygninger	27		103	199
	Berg nedenfor sving på E10	44	180		
	Høyt oppe i fjellveggen	32	19		
Sørvågen	Alf Håkon Rasmussens eiendom (Oddan naturreservat)	Ca.1700	0	Ca.1700	0
Tind	På bygninger	15	58	15	58
Å	På bygninger	27	90	77	147
	Fjellvegg helt ytterst	50	54		
	Berg ved elvemunning		3		
Fratrukket Oddankolonien				2252 (552)	603

Antall bygninger i fiskeværerne med hekkende krykkjer:

	2005	2018
Nusfjord	1	2
Hamnøy	1	1
Reine	4	0
Moskenes	2	0
Tind	2	2
Å	2	5

Den mest dramatiske endringen i forhold til 2005 er den totale mangel på krykkjer i Oddan naturreservat. Foreningen arrangerte 2.6.2013 en båttur med RIB til Lofotodden. Vi passerte da Oddankolonien og den var da like tett besatt med fugler som i 2005. Men bare ca. en uke senere fikk vi melding om at alle krykkjene hadde forlatt kolonien. I år var det tydelig at det var ingen ferske reir.

På Hamnøy var den populære kolonien i fjellkløften nedenfor E10 og i veiskjæringen på nordsiden av veien forlatt. Kanskje de vil komme tilbake nå når anleggsarbeidet med tunneller og forsterking av moloen er avsluttet.

I Nusfjord og på Tind var det nå laget hyller på bygninger for krykkjene.

Nusfjord. Fjellet på andre siden av fjorden. Sitteplass for skarv. 5 krykkjereir.

Nusfjord. Knaus i havna.

Nusfjord. Reir på tilrettelagt plattform.

Hamnøy. Ny hekkeplass i kløft ved havna.

Hamnøy. Reir på sjøhus og kai.

Moskenesvågen. Knaus nedenfor svingen på E10.

Oddan naturreservat. Hyllene til Alf Håkon Rasmussen er forlatt.

Oddan naturreservat. 29.5.2005.

Oddan naturreservat. Foto fra båt 2.6.2013.

Tind. Tilrettelagte reirplasser.

Å. Reir på bygning og kai.

Å.

Å. Kolonien i det ytterste berget.

Alle bilder er tatt av Johan Sirnes.